

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt XIV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

CAPVT XIV.

Synopsis.

I. Investigandum nunc an restituta à Ludovico Pio electionum libertas regij assensum necessitatem exclusiverit. Non abolitum fuisse probatur ex Floro, qui sub eodem Ludovico floruit.

II. Referuntur ejus verba quoad electionem canonicam.

III. Tum etiam quoad assensum regium.

IV. Ex Floro colligitur consultationem Principis tunc adhiberi solitam in electionibus Episcoporum. Debere porro Principes assensum electioni rite factæ, nisi grave aliquid obstitat.

V. Perstringi autem Florus conatum Ludovici, qui clero & populo eos qui sibi grati erant commendabat, ab illis eligendos; sicque vota electorum anteverebat.

VI. Consultationem ad Regem missam post electionem probatur etiam ex causa Ecclesie Senonensis; quæ explicatur. De dignitate Archiepiscopi.

VII. Cum itaque summam electionum ad se traheret Ludovicus, à Concilio Parisiensi monitus est ut bonos rectores in Ecclesia constitueret.

VIII. Regium assensum in Italiam quoque intulit, contra morem Karoli magni. Tum electio Romani Pontificis subjecta erat ordinationi Imperatorum.

I. **S**VPEREST non inelegans quæstio ad plenam Capitularis explanationem, an restituta electionum libertas regij assensum necessitatem exclusiverit. Sanè verbis edicti non est reservata, sed neque dempta. Quare cum assensus ille non solum consuetudine nitatur, sed canone quoque à Concilio Aurelianensi sic probatus fuerit ut electionum libertate misceatur, proclivius est ut dicamus non abolitum hac lege. In quo non solis conjecturis agendum, cum habeamus disertum Flori Magistri testimonium. Florebat hac ætate auctor iste, à Walfrido Strabone valde laudatus; qui sententiam suam de electionibus in fragmento quodam descripsit circiter annum DCCCXX. quod edidit Papius Massonus, & ex eo illustrissimus Baronius; ex quo decerpanda sunt aliqua.

II. Ac primùm quæ pertinent ad canonicam electionem, deinde quæ pertinent ad consensum Principis. Manifestum est, inquit, omnibus qui in Ecclesia Dei sacerdotale officium administrant quæ sunt illa quæ in ordinatione episcopali & sacrorum canonum auctoritas & consuetudo ecclesiastica juxta dispositionem divinæ legis & traditionem apostolicam jubeat observari. Videlicet ut pastore defuncto, & sede vacante, unus de clero Ecclesie, quem communis & concursus ejusdem cleri & totius plebis consensus elegerit, & publico decreto celebriter ac solemniter designaverit, legitimo Episcoporum numero conse-

Tom. II.

cratus locum decedentis antistitis rite valeat obtinere, nec dubitetur divino judicio & dispositione firmatum quod ab Ecclesia Dei tam sancto ordine & legitima observantia fuerit celebratum. Hac sunt quæ & in Conciliis patrum & in decretis apostolica sedis Pontificum statuta reperiuntur & comprobantur. Mox laudato Cypriani loco de electione Cornelij, subjungit: Iuxta hæc verba beati Cypriani ordinatos fuisse constat & legitime præfuisse universo populo deinceps omnes Ecclesiarum Dei antistites absque ullo consilio mundanæ potestatis à temporibus Apostolorum & postea per annos fere quadringentos. Ex quo autem Christiani Principes esse cæperunt, eandem Episcoporum ordinationibus ecclesiasticam libertatem ex parte maxima permansisse manifesta ratio declarat. Neque enim fieri potuit, cum unus Imperator orbis terræ monarchiam obtineret, ut ex omnibus latissimis mundi partibus, Asia videlicet, Europa, & Africa, omnes qui ordinandi erant Episcopi ad ejus cognitionem deducerentur. Sed fuit semper integra & rata ordinatio quam sancta Ecclesia juxta traditionem apostolicam & religiose observationis formam celebravit.

III. Quid autem sentiat de Regis assensu, qui tunc adhibebatur, sic explicat: Quod verò in quibusdam regnis postea consuetudo obtinuit ut consilio Principis ordinatio fieret episcopalis, valet utique ad cumulandum fraternitatis, propter pacem & concordiam mundanæ potestatis; non tamen ad compleendam veritatem vel auctoritatem sacre ordinationis, quæ nequaquam regio potentatui, sed solo Dei nutu, & Ecclesie fidei consensu, cuique conferri potest. Quoniam episcopatus non est munus humanum, sed Spiritus sancti donum, sicut ostendit Apostolus &c. Mox: Unde graviter quilibet Princeps delinquit si hoc suo beneficio largiri posse existimat quod sola gratia divina dispensat; cum ministerium sue potestatis in hujusmodi negotium peragendo adungere debeat, non præferre. Deinde rem concludit his verbis: Quæ omnia non ideo dicimus quasi potestatem Principum in aliquo minuendam putemus, vel contra religiosum morem regni aliquid sentiendum persuademus; sed ut clarissime demonstretur in re hujusmodi divinam gratiam sufficere, humanam verò potentiam, nisi illi consonet, nihil valere. Quapropter in sacris canonibus patrum, ubi plurimæ causæ commemorantur sine quibus episcopalis ordinatio irrita habenda est, de hac re nihil invenitur insertum.

IV. Non existimavi superfluum hujus auctoris verba proferre: quæ duo eximie probant, & consultum, ut ille loquitur, sive consultationem Principis tunc adhibitam in electionibus Episcoporum, & modum quem ille desiderabat à Principibus servari. Nempe ut rite & legitime factæ electioni assentirentur, nisi grave aliquid obstitit, & ab

Fff ij

ingerendis personis abstinere, sive, ut Florus loquitur, ministerium suum in hoc negotio adjungerent, non autem praeferrent.

V. Perstringit non obscure quod Ludovicus ipse, assensum suum amplificans, tentabat hoc tempore adversus libertatem electionum edicto suo firmatam. Commendabat enim eos qui sibi grati erant, Clericis & populis, ut decreto suo illos eligerent, sicque electorum vota suis literis antevertebat. Exat ejus rei illustre exemplum in vita Friderici Episcopi Trajectensis. Anno quippe MCCXXI. aut circiter, *Ricfridi obitu comperto, per Legatos suos mandavit Trajectensis Ecclesie senioribus ut Fridericum sibi Episcopum deligerent, & electum cum summo honore ad ipsius palatium adducerent, nesciens omnes Trajectenses id ante decessisse quod ipse & primates ejus perciperent.*

VI. Enimvero prae Flori testimonium, quo docemur consultationem ad Regem missam post electionem, adducenda sunt epistolae Senonensis Ecclesiae ad Judith Imperatricem, ad Hilduinum Archicapellanium, & Einhardum, apud Sirmondum in appendice ad tomum secundum Concil. formula decima. Vacabat sedes Senonensis ex obitu Hieremiae Episcopi, qui acciderat anno MCCXXVI. die VII. Decembris. Ecclesia licentiam à Ludovico obtinuit eligendi Episcopum è suo clero. Sed electum sibi oblatum Imperator rejecit, concessio tamen beneficio secundae electionis. Alter eligitur, qui repulsus est à Missis Dominicis. Unde Senonensis Ecclesiae Clerici postulant ab Imperatrice ut causa suspendatur donec electum ipsi deducant ad Imperatoris praesentiam, & tunc *discutatur ac probeatur, inquit, si nobis prodesse valeat, & in servitio vestro aptus esse possit, an minus.* Idem suppliciter postulant ab Hilduino Archicapellano, *ut dignationis ejus judicio aut suscipiatur, aut reprobetur.*

Pro jure enim sui muneris ecclesiasticas causas in palatio distringebat Archicapellanus, ut docet Adalardus apud Hincmarum, & inscriptio hujus epistolae ad Hilduinum *saecris negotiis à Deo prelatum.* Ex hujus causae serie discimus electionum formam cum regio assensu duplici conjunctam. Primus datur pro gerenda electione. Secundus pro admittenda electi persona; sic tamen ut repellere possit. Porro inter ceteras causas repulsae canonicae haec quoque civilis erat examini regio subiecta, *si minus aptus esset servitio Regis*, ut loquuntur Senonenses.

VII. Itaque cum ad se traheret electionum summam Ludovicus, prudenter moneatur anno MCCXXIX. à Concilio Parisiensi lib. I. cap. XXI. (quod refertur in Ad-

dir. ad Capitul. lib. I. cap. XXI. I.) ut magnum studium & solertissimam curam adhibeat in bonis rectoribus Ecclesiae constituendis. *Quia si aliter factum fuerit, inquit, & ordo ecclesiasticus suam non habeat dignitatem, & religio Christiana in multis laesactanda detrimenti sui jacturam patietur, & anime vestrae, quod non optamus, periculum generabitur.*

VIII. Neque verò se intra Gallias continuit in exercendo assensu suo, quin potius eum in Italiam quoque protulit, contra morem Caroli magni, qui à negotio electionum episcopatum in regno Longobardorum abstinuerat, ut superius monuimus. Fortasse tamen post adeptum Imperium potestatem illam regiam in Italiae regno Carolus usurpavit, ut colligi posse videtur ex Floro, qui solam Ecclesiam Romanam & subiectas illi Ecclesias, id est, quae pendunt à metropoli Romana, ab interrogatione Principis, id est, ab ejus assensu electionibus praestando immunes esse scribebat anno octingentesimo vigesimo. Obnoxia ergo erant ceterae. Sed quae liberae felicitate fuerant ab ea necessitate in Romana metropoli, factae sunt postea illi obnoxiae à Ludovico Pio. Ille quidem liberam electionem Romani Pontificis reliquit clero & populo edicto suo, quod tamen non pugnat aperte cum assensu regio. Post annum MCCXX. electus Gregorius quartus, *non prius ordinatus est quam Legatus Imperatoris Romani venit, & electionem populi qualis esset examinavit*, ut legitur in annalibus Bertinianis. quod Platina etiam observaverat. Asserta quidem est tandem in libertatem posterioribus seculis Romana Ecclesia. Sed quod in ea tunc inductum est à Ludovico, in ceteris Ecclesiis Italiae, non excepta etiam metropoli Romana & subiectis, locum habuit etiam Lotharij & sequentium Imperatorum temporibus; qui electiones canonicas, quas suo assensu & praesidio juvare tenebantur, potestate sua turbarent, sibi quoque, conniventibus quoque Pontificibus Romanis, vindicarent, cujus rei testimonia extant apud Gratianum & passim in epistolis Ioannis octavi.

Vide Momi Notat. ad Capitul. pag. 114.

Vide lib. 4. cap. 7. §. 5. & Baluz. j. No. 1. ad Lupum Ferrar. pag. 389. 431. 443.

CAPVT XV.

Synopsis.

I. In Gallis species quaedam electionum servata est. Nam Princeps electionem fieri concedebat. Dein, electione facta, facultates Ecclesiae committebat dispositioni electi, suisque literis ad Metropolitanum & coepiscopus ordinandum transmittibat.